

БІЛОЗЕРСЬКА Надія Олександрівна (Белозерская Надежда Александровна; 29. 03(10. 04). 1838, маєток Софіївка Вологод. губ., Росія — 25. 02(09. 03). 1912, С.-Петербург) — російська перекладачка, журналістка. Здобула домашню освіту, знала кілька мов. Від 1856 жила в С.-Петербурзі. Була знайома з Т. Шевченком, Марком Вовчком, П. Кулішем, М. Костомаровим. На вечорах редакції ж. «Основа» й на «вівторках» у М. Костомарова зустрічалася з М. Чернишевським, І. Тургенєвим, братами О. та Л. Жемчужниковими. Від поч. 60-х рр. 19 ст. почала друкувати переклади, проте першою літ. роботою вважала перекл. «Записок о Московии 16 века сэра Джерома Горсея» («Библиотека для чтения», 1865, № 4-6; окреме вид. — С.-Петербург, 1909). Була однією з засн. і зав. (до 1878) Вищих жінок. курсів. 1868-73 — літ. секр. М. Костомарова; написала

спогади про нього, де розповіла й про свої зустрічі з Т. Шевченком. 1878 редагувала ж. «Воспитание и обучение». Від 70-х рр. постійно співпрацювала з журналами «Древняя и новая Россия», «Русская старина», «Исторический вестник», в яких друкувала перекл. з нім. та англ. мов, рец., статті на істор. теми, що вирізнялися ґрунтов. добором фактич. матеріалу, зокрема: «Мария Ивановна Гоголь» («Русская старина», 1887, март; біографія матері М. Гоголя), «И. В. Гоголь. Служба его в Патриотическом институте» (там само, 1887, дек.), «Царское венчание в России» (окреме вид. — С.-Петербург, 1896), «Княгиня З. А. Волконская» («Исторический вестник», 1897, № 3-4), «Надежда Александровна Белозерская, урожденная Ген [Автобиография]» (там само, 1913, т. 132, № 6) та ін. Б. належить також істор.-літ. праці «Влияние переводного романа и западной цивилизации на русское общество 18 в.» («Русская старина», 1895, № 1) та «В. Т. Нарезный» (окреме вид. — С.-Петербург, 1896). За останню монографію Б. отримала Уваров. премію С.-Петербур. АН (1893). У спів-авт. з Марком Вовчком переклала «Историю человеческой культуры» Ф. Кольба (т. 1-2, С.-Петербург, 1872).

Рекомендована література

1. [Некролог] // Соврем. слово. 1912, 28 февр.; [Некролог] // Голос земли. 1912, 1 марта;
2. Венгеров С. А. Критико-биографический словарь русских писателей и ученых от начала русской образованности до наших дней. Т. 1-6. С. Петербург, 1889-1904.

Р. В. Пилипчук

Бібліографічний опис:

Білозерська Надія Олександрівна / Р. В. Пилипчук // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-40785>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).